

06:01

SAMMENBRUD I ANBRINGELSER

EN FORSKNINGSMÆSSIG BELYSNING

Tine Egelund

KØBENHAVN 2006
SOCIALFORSKNINGSINSTITUTTET

SAMMENBRUD I ANBRINGELSER

Afdelingsleder: Ivan Thaulow
Afdelingen for børn, integration og ligestilling

ISSN: 1396-1810
ISBN: 87-7487-802-6

Layout: Hedda Bank
Oplag: 600
Tryk: BookPartnerMedia A/S

© 2006 Socialforskningsinstituttet

Socialforskningsinstituttet
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sf@sf.dk
www.sf.dk

Socialforskningsinstituttets publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden. Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver Socialforskningsinstituttets publikationer, bedes sendt til instituttet.

INDHOLD

	FORORD	5
	RESUMÉ	7
1	INDLEDNING	9
	Det ustabile anbringelsesfelt	9
	Definition af sammenbrud i anbringelser	12
	Er sammenbrud et godt udfaldsmål ved bedømmelse af anbringelsers effekter?	15
	Problemer ved sammenligning af undersøgelser om sammenbrud	16
	Inklusionskriterier for studier i denne forskningsoversigt	19
	Undersøgelser om sammenbrud	20
2	SAMMENBRUDSFREKVENSER	21

3	FAKTORER, DER HAR SAMMENHÆNG MED SAMMENBRUD	31
	Faktorer knyttet til barnet	32
	Faktorer knyttet til de biologiske forældre	41
	Faktorer knyttet til anbringelsesstedet	43
	Faktorer knyttet til sagsbehandlingen	47
4	TIDSPUNKTET FOR SAMMENBRUD	51
5	KONSEKVENSERNE AF SAMMENBRUD	53
	Konsekvenserne for barnet/den unge	53
	Konsekvenser for anbringelsessteder	55
	Konsekvenser for andre	55
6	SAMMENFATNING	57
	Slutord	59
	BILAG	61
	REFERENCER	71

FORORD

Denne gennemgang af forskning om sammenbrud i anbringelser indgår som en del af forberedelsen af Socialforskningsinstituttets undersøgelse om sammenbrud i teenageanbringelser, der har opnået tilskud fra det Strategiske Program for Velfærdsforskning.

Foruroligende mange anbringelser af børn og unge bryder sammen ret kort tid efter, at beslutningen om anbringelse er taget. Det er hensigten med denne oversigt at skabe et overblik over, hvad man på forskningsmæssig grund ved eller ikke ved om sammenbrudsphænomænet.

Forskningsoversigten sammenfatter resultaterne fra international forskning om:

- Sammenbrudsfrekvensen for anbringelse af børn i forskellige aldre.
- Faktorer hos barnet selv, dets forældre, anbringelsesstedet og i sagsbehandlingen, der har sammenhæng med sammenbrud.
- Tidspunktet i anbringelsesforløbet for sammenbrud.
- Konsekvenserne af sammenbrud i anbringelser for de implicerede aktører.

Instituttet takker adjungeret professor Bo Vinnerbjerg og docent Marie Sallnäs, Stockholms Universitet, for værdifulde kommentarer til manuskriptet.

København, januar 2006

Jørgen Søndergaard

RESUMÉ

Denne gennemgang af forskning om sammenbrud i anbringelser indgår som en del af forberedelsen af Socialforskningsinstituttets undersøgelse om sammenbrud i teenageanbringelser.

Forskningen om sammenbrud i anbringelser er i metodologisk design og kvalitet varieret, og det er relativt få konsistente resultater, den frembringer. De vigtigste skal kort resumeres her:

Der kan ikke herske tvivl om, at *sammenbrud er et hyppigt forekommende fænomen* og ikke en enkeltstående undtagelse i anbringelsespraksis. Til trods for, at der er en stor spredning i de dokumenterede sammenbrudsfrekvenser, oplever en stor gruppe af anbragte børn – ofte kort tid efter placeringen – at deres anbringelse ikke kan gennemføres. Ser man på alle aldersgrupper af anbragte børn under ét, er der tale om, at 20-40 pct. af anbringelserne bryder sammen.

Specielt er *sammenbrud et alvorligt problem, når det er teenagere*, der anbringes. Blandt unge er det op imod halvdelen, hvis anbringelse ender uplanlagt med et sammenbrud.

De aktører, der *hyppigst bringer en anbringelse til uplanlagt sammenbrud, er anbringelsesstederne og børnene selv*. Nogle få undersøgelser tyder på, at når unge anbringes, er det ofte eller oftest dem, der er initiativtagere til det uplanlagte ophør af anbringelsen. Biologiske forældre spiller en helt marginal rolle som aktører i sammenbrud.

Børnenes eller de unges adfærdsvanskeligheder eller antisociale adfærd

er ud fra næsten samtlige undersøgelser den stærkeste prædikator for sandsynligheden for sammenbrud i anbringelsen. Børns antisocialitet er en af børneforsorgens kardinalopgaver. Sammenbrudsforskningen tyder imidlertid på, at man i vid udstrækning kommer til kort over for børn og unges adfærdsvanskeligheder, idet de eksisterende anbringelsesforanstaltninger til afhjælpning heraf ofte ikke kan gennemføres.

Anbringelsesformen ser også ud til at have sammenhæng med sandsynligheden for sammenbrud. Det er således dokumenteret i flere undersøgelser, at slægtsanbringelser reducerer sammenbrudsrisikoen. Andre anbringelsesformers sammenhæng med sammenbrud er indtil nu sporadisk belyst. Enkelte undersøgelser dokumenterer imidlertid så klart, at anbringelsesformen kan have betydning for sammenbrudsfrekvensen, at behovet for mere forskning om dette tema synes åbenbart.

Der er belæg for at mene, at sammenbrud kan have betydelige *negative konsekvenser for børnene og de unge*, fordi de i sig selv både er en traumatisk oplevelse og skaber risiko for en usikker og potentielt farlig situation, hvor den unge befinder sig helt uden støtte fra voksenmiljøer. Der er dog indtil nu begrænset forskning om konsekvenserne af sammenbrud.

Sammenbrudsforskningens resultater er en betydelig udfordring for de anbringende myndigheder, specielt når det er unge, der skal anbringes. Når man har op imod 50 pct. sandsynlighed for, at anbringelsen bryder hurtigt sammen, hver gang man anbringer en ung, er der grundlag for at stille sig selv en række spørgsmål.

Det overordnede spørgsmål er, om de anbringelsesforanstaltninger, der er til rådighed, besidder en kvalitet og kompetence, der modsvarer børnenes og de unges konflikter og situation. Meget kan tyde på, at dette ikke er tilfældet, specielt hvad angår unge med en antisocial adfærd. Disse unge ser ud til at have så ekstraordinære behov, at det i dag eksisterende anbringelseslandskab i mange tilfælde ikke kan håndtere og imødekomme dem. Dette må anses for et alvorligt problem, idet en af hovedårsagerne til anbringelse af større børn og unge ofte netop er antisocialitet. Når den stærkeste prædikator for sammenbrud er antisocial adfærd, betyder det i realiteten dels, at anbringelsen ikke skaber den chance for en højere grad af integration af denne kernegruppe af antisociale unge, som anbringelsen tilsigter, dels at anbringelsen har en sandsynlighed for at give en endnu mere ugunstig udvikling for de unge, fordi sammenbrud i sig selv kan forøge de antisociale symptomer.